

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: posudek vedoucí práce

Autorka práce: Bc. Kristýna Hondlíková

Název práce: „Když politika není pouze jedna: institucionální a finanční zabezpečování české politiky rovnosti žen a mužů“

Autorka posudku: Mgr. Eva Hejzlarová, Ph.D.

Diplomová práce Bc. Kristýny Hondlíkové s názvem „Když politika není pouze jedna: institucionální a finanční zabezpečování české politiky rovnosti žen a mužů“ se s ambicemi autorce vlastními věnuje politice rovnosti žen a mužů, a to se snahou zachytit jednak historický vývoj politiky a jednak vazby mezi jednotlivými aktéry. Snad se příliš nemýlím, mám-li za to, že předkládaná diplomová práce neosloví jen ty, jež politika rovnosti věcně zajímá, ale v principu každého, kdo má rád veřejnou politiku, protože mít možnost sledovat zrod určité dílčí politiky a její vybojovávanou podobu je bez nadsázky fascinující. Za takto koncipovanou práci stojí velké množství práce a nashromážděných dat. Vzhledem k tomu, že politika rovnosti dosud není v rámci katedry veřejné a sociální politiky běžně známou politikou, dovoluji si nejprve zdůraznit silné stránky diplomové práce, které by jinak mohly zůstat skryté. V jakých oblastech je tedy předkládaná diplomová práce originální a přínosná?

1) **Dosud byla politika rovnosti žen a mužů v rámci české (akademické) reflexe nahlížena jednoduše jako politika, již realizuje Oddělení, resp. Odbor rovnosti žen a mužů.** V souvislosti s tím byl důraz kladen na agendu, konkrétně na obsah každoročně vydávaných Zpráv (Postupů a priorit), případně na množství a povahu výborů a na „umístění“ Oddělení, resp. Odboru. Bc. Kristýna Hondlíková tuto zavedenou perspektivu zpochybnila a rozšířila množství sledovaných institucí a jejich činností (krom výše jmenovaných se věnuje také Oddělení projektů ESF na MPSV a Odboru rodinné politiky a politiky stárnutí tamtéž), čímž do analýzy politiky rovnosti vnesla dynamický rozměr. Jak stojí v názvu diplomové práce, politika rovnosti není pouze jedna, ale realizují ji různé subjekty provázané různými vztahy či závislostmi, a to různými nástroji. I to je v kontextu studia veřejných politik velmi zajímavé zjištění, které zde autorka důvěryhodně podepřela daty. Také z hlediska praxe se pravidelně se vynořující diskuze nad tím, zda má Oddělení, resp. Odbor spadat spíše pod MPSV (možnost navrhnout zákony), nebo Úřad vlády (zdůraznění nadrezortní povahy rovnosti), jeví z perspektivy této diplomové práce jako dílčí a opomíjený celkový institucionální kontext a „jádro pudla“.

2) Podkladem pro analýzu je **přehled historického vývoje politiky rovnosti**, jaký v českém prostředí dosud nebyl publikován a už jen v tomto ohledu vykonala Bc. Kristýna Hondlíková záslužnou práci. Podrobné popisné části týkající se jednotlivých institucí a politiky rovnosti jako celku mohou působit zdlouhavě, ovšem na druhé straně nelze bez zevrubného prozkoumání terénu vyvozovat odpovídající závěry (bez patřičné drobnokresby by hrozilo riziko zkreslení a sklouzávání k tomu opakovat již vyzkoumané, resp. vžitě). Zarámováním reálií do teoretických konceptů state, resp. market feminism, pak autorka dochází k podstatným (a obecnějším) závěrům týkajícím se udržitelnosti politiky rovnosti jako celku (projektifikace státní správy) a omezenému poli působnosti danému tématy podporovanými EU.

Nyní již ke konkrétním aspektům diplomové práce.

Cíle práce formuluje autorka dva: 1) Popsat institucionální a finanční zabezpečování politiky rovnosti žen a mužů v České republice (ČR) od roku 1989 do současnosti¹ a 2) Pochopit a popsat realizaci institucionálního a finančního zabezpečování české politiky rovnosti žen a mužů na pozadí interakcí a vztahů mezi jejími klíčovými aktéry². Cíle i výzkumné otázky považují za zdařile formulované a naplněné, resp. zodpovězené.

Teoreticky se práce opírá o pět konceptů – policy, vlády a vládnutí, tzv. state feminism, tzv. women's policy agencies (WPA) a tzv. sametového trojúhelníku. Zvolené koncepty považují za důkladně a kriticky popsané, jejich funkce jsou přitom v rámci práce různé. Koncepty policy a vlády, resp. vládnutí využívá autorka pro základní ukotvení svého zájmu (Pokud chci zkoumat politiku rovnosti, co vlastně budu zkoumat - co je politika? Jaké úrovně sledovat?), koncepty tzv. state feminism, WPA a tzv. sametového trojúhelníku jsou pak koncepty specifickými pro zachycení dynamik politik rovnosti. Vybrané koncepty považují s ohledem na cíle a výzkumné otázky a následně zjištění za vhodně zvolené. Umožnily totiž Bc. Kristýně Hondlíkové dojít k velmi podstatným závěrům stran české politiky rovnosti: rozfázování historického vývoje politik/y rovnosti, identifikaci více politik rovnosti či porozumění dlouhodobějším a obecnějším trendům ve vývoji politiky rovnosti (state feminism versus market feminism), kdy k projektfikaci a akcentování témat protežovaných EU dochází nejen na úrovni organizací občanského sektoru, ale i na úrovni státního aparátu (všichni aktéři jsou na evropské finance navázání velmi těsně), což s sebou nese řadu negativních rysů.

Kapitola věnovaná **metodám** je velmi propracovaná – řada studentů/ek využívá „nálepky“ expertních rozhovorů, případně analýzy dokumentů a dalších, v diplomové práci Bc. Kristýny Hondlíkové nenajdeme v podstatě žádnou „kamufláž“ tohoto typu (umím si představit, že míra detailu a výkladového charakteru může pro některé čtenáře být za hranou, ovšem v kontextu absolventské práce bych je vnímala spíše pozitivně). Autorka nejprve vymezuje svoji pozici inspirovanou feministickým přístupem a popisuje sběr dat: dokumentů (mj. kriticky hodnotí ty, s nimiž v kontextu diplomové práce zachází) a osmi expertních rozhovorů (mj. rozlišuje tři dimenze expertního vědění, autorka neadresně popisuje charakteristiky komunikačních partnerů/ek a vysvětluje i jejich anonymizaci, která je s ohledem na „malý český rybníček“ a citlivost tématu ospravedlnitelná). Metodami analýzy dat jsou analýza dokumentů a analýza expertních rozhovorů, Bc. Kristýna Hondlíková v práci rovněž zařadila kapitolu věnovanou etice výzkumu, v níž reflektuje různé eticky komplikované situace, do nichž se v rámci výzkumu i svých jiných aktivit (stáže a zaměstnání) dostala.

¹ Příslušné výzkumné otázky jsou: 1.1 Co lze považovat za politiku rovnosti, ve smyslu policy, v kontextu ČR? 1.2 Jak se vyvíjelo institucionální a finanční zabezpečování české politiky rovnosti žen a mužů od roku 1998 do současnosti? 1.3 Kdo jsou klíčoví aktéři, kteří v současnosti realizují institucionální a finanční zabezpečování politiky rovnosti žen a mužů?

² Příslušné výzkumné otázky jsou: 2.1 Jak tyto klíčové aktéry (svou) politiku rovnosti realizují? 2.2 Jaké jsou interakce a vztahy mezi těmito klíčovými aktéry? 2.3 Jaké výstupy, situace a problémy tyto interakce a vztahy přinášejí?

Jak již bylo napsáno výše, velká část textu je popisná (těžko si ovšem představit, že by to mohlo být jinak), tento popis nicméně není banální, ale v podání Bc. Kristýny Hondlíkové s sebou nese cit pro detail a preciznost. Popis se tak zhodnocuje např. v dílčích analýzách schématu č. 1 na s. 69 a grafických znázorněních na s. 91-93 či 107. Práci by bylo možné doporučit jako více než dostačující vhled do institucionálního zajištění politiky rovnosti v České republice. Kromě zajímavých **zjištění**, jež jsem zmiňovala v souvislosti s provázaností empirických poznatků a teoretických konceptů, přichází diplomová práce ještě s dalšími: absence pevných legislativních a věcných mantinelů či problematičnost evropských peněz (a indikátorů) ve vztahu k politice rovnosti.

Literatura použitá v diplomové práci čítá úctyhodných 108 položek akademické literatury a dále velké množství veřejněpolitických dokumentů. **Odkazování** a **citování** jsou v textu dle normy. Překlepů a **formálních** nedostatků je v práci minimálně, osobně velmi kladně hodnotím posun v **práci s jazykem** (byť tendence k dlouhým souvětím a jmenným nazváním zde jsou stále). Ráda bych rovněž upozornila na (minimálně v kontextu závěrečných prací výjimečné) náznaky lehkosti, se kterou autorka opouští styl výzkumné zprávy a dovolí si použití metafory či zkratky jako např. v názvech oddílů podkapitoly 8.1 věnovaných aktérům.

Předkládaná diplomová práce přesvědčivě splňuje nároky kladené na tento typ prací a jsem přesvědčena, že její části mohou obstát v podobě odborných recenzovaných článků. Bez váhání tedy doporučuji práci Bc. Kristýny Hondlíkové k obhajobě a navrhuji hodnocení **výborně**.

Možná otázka k obhajobě:

- V diplomové práci konstatujete, že politika rovnosti v České republice nabývá rysů tzv. market feminism. Mohla byste pohovořit o (případných) pozitivěch či negativěch?

V Praze dne 9. června 2017

Mgr. Eva M. Hejzlarová